

Sygn. akt IV U 671/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: stażysta Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania E. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 19 marca 2013 roku nr (...)

o wysokość emerytury

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do ustalenia podstawy wymiaru emerytury odwołującego się E. D. przyjmuje od dnia 01.03.2013r. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 69,62 %

II. w pozostałej części odwołanie oddala

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz odwołującego się E. D. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 671/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 stycznia 2014 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 19.03.2013 r. odmówił E. D. przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia na podstawie art. 111 w oparciu o przedłożone dokumenty. Organ rentowy nie uwzględnił wniosku odwołującego z dnia 04.03.2013 r., ponieważ w angażach podane są stawki godzinowe, a nie wynika z nich ile godzin odwołujący pracował w poszczególnych okresach. Weryfikując wysokość dotychczas ustalonej wysokości emerytury i po dokonaniu przeliczenia jej wysokości wg. wariantów wynikających z art. 111 i przy uwzględnieniu za nieudokumentowane okresy minimalne wynagrodzenie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia był niż od dotychczas ustalonego w wysokości 66,51%.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł E. D. podnosząc, iż domaga się ustalenia świadczenia z najkorzystniejszych lat, przy uwzględnieniu wynagrodzenia wynikającego z angaży, a nie w oparciu o kwoty minimalnego wynagrodzenia. domagał się ustalenia wysokości zarobków w oparciu o zeznania jego współpracowników oraz z oparciu o ich wynagrodzenia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o jego oddalenie – podnosząc, argumenty zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy :

E. D. urodzony w dniu (...) w okresie od 29.04.1992 r. do 31.01.2003 r. pobierał rentę. Od dnia 01.02.2003 r. pobiera emeryturę. Do obliczenia emerytury organ rentowy przyjął zgodnie z art. 15 ust. 1 powołanej ustawy przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych : 1983-202 poprzedzających rok zgłoszenia wniosku o emeryturę wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 66,51%.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 04.03.2013 r. odwołujący przedłożył w organie rentowym legitymację ubezpieczeniową, w której znajduje się wpis o wysokości zarobku za rok 1974 tj. za okres 7 miesięcy wynosiło 26732 zł oraz dokumentację archiwalną dotyczącą zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K., gdzie pracował w okresie od 10.06.1963 r. do 31.07.1974 r. Odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy. W trakcie zatrudnienia nie korzystał ze zwolnień lekarskich ani z innych przerw w pracy. Jego wynagrodzenie składało się z wynagrodzenia zasadniczego ustalonego w oparciu o roboczogodzinę do którego przysługiwały premię, dodatki za wywiercone metry i delegację.

Na podstawie angaży wynika, że odwołujący pobierał wynagrodzenie:

- w okresie od 10.06.1963 r. według stawki 3,85 zł za godz.,
- od 02.11.1966 r. według stawki 6,30 zł za godz.,
- od dnia 01.06.1968 r. według stawki 7,00 zł za godz.,
- od dnia 01.05.1973 r. według stawki 9,00 zł za godz.,

(Dowód: zeznania świadka W. P. –k. 83v as,

zeznania świadka M. K. –k. 83v as,

zeznania świadka R. G. –k. 84v as,

zeznania świadka W. M. –k. 84v as,

zeznania świadka M. D. –k. 85 as,

angaże –k. 14-28 as,

angaż z dnia 17.06.1963 r. –k. 127 ar,

legitymacja ubezpieczeniowa –k. 143 ar).

Sąd zobowiązał organ rentowy do hipotetycznego obliczenia emerytury odwołującego, przyjmując do ustalenia podstawy wymiaru najkorzystniejszy wariant określony w art. 15 i n. ustawy o emeryturach i rentach z FUS w tym z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. z lat 1963-1991 biorąc pod uwagę wynagrodzenia godzinowe jakie wynikają z jego angaży i określonej tam stawki za roboczogodzinę, kserokopii legitymacji ubezpieczeniowej i określonej tam kwoty wynagrodzenia, przy przyjęciu obowiązującego czasu pracy przypadającego w jednym miesiącu dla wymiaru zatrudnienia na pełen etat w wymienionych latach. Pismem z dnia 30.09.2012 r. (data wpływu 02.10.2013 r.) organ rentowy wskazał, iż po obliczeniu podstawy wymiaru z 20 kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. 1963-1992, przy przyjęciu za lata 1963-1973 wynagrodzeń ustalonych na podstawie angaży, za rok 1974 wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej i za lata od 1975 r. do 31.12.1976 r. minimalne wynagrodzenie za pracę - wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 69,62%.

(dowód: pismo ZUS z dnia 30.09.2012 r. z załącznikami –k. 90-91 as).

Odwołujący ustosunkowując się do wyliczenia organu rentowego domagał się ustalenia, że jego wynagrodzenie miesięczne było wyższe niż wynikające z angaży w latach 1963-1973. W związku z tym, przy wyliczeniu wynagrodzenia za wskazany okres winny być brane pod uwagę nie tylko stawki wynikające z angaży, ale również kwota dodatku wyliczona jako 3818 zł – wynagrodzenie zasadnicze wg. stawki godzinowej. Następcą prawnym Przedsiębiorstwa (...) w (...) S.A. w K. poinformował, iż nie posiada żadnej dokumentacji płacowej z okresu 1960-1975, która z uwagi na przepisy dot. Archiwizacji została już zniszczona.

Dowód: pismo odwołującego z dnia 30.10.2013 r. –k. 93 as,

pismo z dnia 28.11.2013 r. –k. 100 as.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków W. P., M. K., R. G., W. M. i M. D., którzy wspólnie z odwołującym pracowali w Przedsiębiorstwie (...) w K., gdzie odwołujący pracował w okresie od 10.06.1963 r. do 31.07.1974 r. Zeznania świadków były logiczne, korespondowały ze sobą wzajemnie i pozwalały ustalić fakt codziennej pracy odwołującego w wymiarze pełnego etatu. Sąd przyjął zeznania tych świadków w całości za podstawę ustaleń w niniejszej sprawie, ponieważ nie ujawniły się żadne okoliczności wskazujące na brak bezstronności tych świadków, które pozwoliłyby kwestionować prawdziwość ich zeznań.

Sąd w całości podzielił wnioski i tezy wypływające z dokumentów. Ich autentyczność i wiarygodność nie był kwestionowana przez strony. Brak więc jakichkolwiek podstaw, które należało by uwzględnić, nawet z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego znaczenia dowodowego.

Sąd rozważył co następuje:

Odwołanie E. D. zasługuje na uwzględnienie jedynie częściowo.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z dnia 25 lutego 1983 r. Nr 10 poz. 49 z późn. zm.) w § 20 pkt. 1 stanowi, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty są dla pracowników - zaświadczenie zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków.

W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w § 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (wyrok SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239).

W przedmiotowej sprawie zeznania świadków i angaże przedłożone przez odwołującego potwierdziły fakt zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w K. w okresie od 10.06.1963 r. do 31.07.1974 r. Dokumentacja osobowa archiwizowana przez wskazane zakłady nie zawiera dokumentów pozwalających ustalić całość osiąganego przez odwołującego wynagrodzenia w tych latach. Jednak w oparciu o przedłożone przez niego angaże możliwym było obliczenie przynajmniej wynagrodzenia zasadniczego jakie odwołujący osiągał w spornym okresie w latach 1963-1973. Był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy i nie miał przerw w zatrudnieniu należało zakładać, iż pracował w wymiarze odpowiadającym pełnemu zatrudnieniu i w oparciu o takie założenie pomnożyć ilość godzin pracy przypadających w danym miesiącu, a następnie zsumować miesięczne wynagrodzenie zasadnicze z danego roku.

Skoro fakt jego zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w uspołecznionym zakładzie pracy był bezsporny to w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego możliwym było obliczenie emerytury odwołującego się na podstawie art. 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl powołanego przepisu wysokość emerytury przelicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2i 3 od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego z określonej liczby lat kalendarzowych pod warunkiem, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z art. 15 ust. 6 powołanej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie w okresie kolejnych 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę wybranych przez zainteresowanego.

Organ rentowy wykonując zarządzenie Sądu obliczył podstawę wymiaru emerytury w oparciu o podstawę wymiaru składek z 20 kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. 1963-1992, przy przyjęciu za lata 1963-1973 wynagrodzeń ustalonych na podstawie angaży, za rok 1974 wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej i za lata od 1975 r. do 31.12.1976 r. minimalne wynagrodzenie za pracę - wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 69,62%. Odwołujący w dniu 04.03.2013 r. przedłożył dodatkowe dokumenty płacowe i od tej daty Sąd zgodnie z art. 129 ust. 1 powołanej ustawy zmienił zaskarżoną decyzję w pkt. I wyroku.

Odwołujący ustosunkowując się do wyliczenia organu rentowego domagał się ustalenia, że jego wynagrodzenie miesięczne było wyższe niż wynikające z angaży w latach 1963-1973. W związku z tym, przy wyliczeniu wynagrodzenia za wskazany okres winny być brane pod uwagę nie tylko stawki wynikające z angaży, ale również kwota dodatku wyliczona jako 3818 zł – wynagrodzenie zasadnicze wg. stawki godzinowej. Następca prawny Przedsiębiorstwa (...) w (...) S.A. w K. poinformował, iż nie posiada żadnej dokumentacji płacowej z okresu 1960-1975, która z uwagi na przepisy dot. archiwizacji została już zniszczona. W orzecznictwie podnosi się, iż obowiązek wskazania dowodów obciąża przede wszystkim strony, które mają obowiązek wyraźnego powołania konkretnego środka dowodowego. W wyroku z 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96 (OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76 z glosą A. Zielińskiego, Pal. 1998, nr 1-2, s. 204 i nast.) SN stwierdził, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego zmienionych ustawą z 1 marca 1996 r. o zmianie kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 189) obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227) spoczywa na stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). SN podtrzymał swoje stanowisko w kolejnym wyroku z dnia 07.10.1998 r. II UKN 244/98 (OSNP 1999/20/662), stwierdzając, iż od 1 lipca 1996 r. wskutek zmiany treści art. 232 k.p.c. oraz skreślenia §2 w art. 3 k.p.c. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego.

W toku niniejszego postępowania odwołujący nie wykazał w sposób nie budzący wątpliwości wysokości zarobków w takiej wysokości jak wywodzi w piśmie z dnia 30.10.2013 r. tj. na poziomie 3818 zł miesięcznie przez cały okres zatrudnienia w latach 1963-1973. Świadkowie słuchani w niniejszej sprawie nie byli w stanie powiedzieć ile rzeczywiście zarabiał w spornym okresie odwołujący, wskazując, że oprócz wynagrodzenia ustalonego w oparciu o stawkę godzinową otrzymywali także premie, delegację i dodatki za wywiercone metry. Świadkowie w tym samym czasie osiąkali zarobki w różnych wysokościach i pracowali na różnych stanowiskach. Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w toku postępowania świadków jednakże na ich podstawie nie było możliwe ustalenie rzeczywistych zarobków odwołującego skoro sami świadkowie zeznawali, że nie wiedzą ile odwołujący rzeczywiście zarabiał.

Obowiązek udowodnienia faktów spoczywa na osobie, która wywodzi z nich skutki prawne (art. 232 k.p.c.), stąd też na odwołującym ciąży obowiązek przedstawienia dowodów dla udowodnienia spornych okoliczności. Muszą to być jednak środki dowodowe, które pozwolą na wiarygodne ustalenie okoliczności faktycznych. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań, które pozwalałyby na ustalenie wynagrodzenia, będącego bazą do wyliczenia podstawy wymiaru w sposób przybliżony lub prawdopodobny.

Z tych powodów w tym zakresie odwołanie nie mogło zostać uwzględnione i dlatego Sąd w pkt. II wyroku w tej części oddalił odwołanie.

Procesową podstawę rozstrzygnięcia stanowił art. 477¹⁴§ 1 i 2 kpc.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc. Zgodnie z tym przepisem, ustanawiającym podstawową zasadę rozstrzygania o kosztach procesu w postępowaniu cywilnym tj. zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W niniejszej sprawie odwołanie zostało w zasadniczej części uwzględnione, zatem organ rentowy przegrał proces i dlatego Sąd zasądził w pkt. III wyroku na rzecz odwołującego od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kwotę 60,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Zgodnie z treścią § 11ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - stawka minimalna wynosi 60 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego.